

Sygn. akt VU 716/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 września 2013 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Beata Łapińska

Protokolant stażysta Bożena Sobczyk

po rozpoznaniu w dniu 4 września 2013 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku E. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M..

o podjęcie wypłaty emerytury

na skutek odwołania E. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M..

z dnia 29 marca 2013 r. sygn. (...)

1. **zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że podejmuje wypłatę emerytury wnioskodawczyni E. B. za okres od dnia 1 października 2011 roku do 21 listopada 2012 roku ,**
2. **żądanie wnioskodawczyni E. B. o wypłatę odsetek od zaległych świadczeń emerytalnych przekazuje do rozpoznania organowi rentowemu.**

Sygn. akt VU 716/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 marca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M.. odmówił wnioskodawczyni E. B. uchylecia decyzji z dnia 16 września 2011 roku, którą zawieszono jej prawo do emerytury za okres od dnia 1 października 2011 roku uznając, że nie ma podstaw do wypłaty emerytury za okres od 1 października 2011 roku do 21 listopada 2012 roku.

W odwołaniu od powyższej decyzji E. B. wniosła o jej zmianę i wypłatę emerytury za okres od 1 października 2011 roku do 21 listopada 2012 roku wraz z odsetkami.

ZUS wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

E. B., urodzona w dniu (...), złożyła w dniu 4 marca 2009 roku wniosek o emeryturę.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 16-18 w aktach ZUS)

Decyzją z dnia 23 marca 2009 roku ZUS przyznał wnioskodawczyni prawo do emerytury poczynając od dnia 1 marca 2009 roku.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 12 marca 2009 roku k. 32 w aktach ZUS)

Wcześniejszy wniosek o emeryturę z dnia 28 grudnia 2007 roku wnioskodawczyni wycofała w dniu 14 lutego 2008 roku, w związku z czym organ rentowy decyzją z dnia 21 lutego 2008 roku umorzył postępowanie w sprawie przyznania prawa do emerytury. Kolejny wniosek o emeryturę z dnia 2 stycznia 2009 roku wnioskodawczyni wycofała w dniu 23 lutego 2009 roku w związku z czym ZUS ponownie decyzją z dnia 25 lutego 2009 roku umorzył postępowanie w sprawie przyznania emerytury.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-5, wycofanie wniosku k. 21, decyzja ZUS z dnia 21 lutego 2008 roku k. 25, wniosek o emeryturę k. 1-2, wycofanie wniosku k. 14, decyzja ZUS z dnia 25 lutego 2009 roku k. 15 w aktach ZUS)

Od dnia 12 grudnia 1975 roku wnioskodawczyni jest zatrudniona w Zakładzie (...) w T.M.. i stosunek pracy nie został rozwiązany.

(dowód: zaświadczenie k. 71 w aktach ZUS)

Decyzją z dnia 16 września 2011 roku organ rentowy wstrzymał z urzędu wypłatę emerytury na rzecz wnioskodawczyni poczynając od dnia 1 października 2011 roku z powodu nie rozwiązania stosunku pracy przed dniem nabycia prawa do emerytury.

(okoliczność niesporna)

Decyzją z dnia 8 stycznia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych podjął wypłatę emerytury na rzecz wnioskodawczyni począwszy od dnia 22 listopada 2012 roku.

(dowód: decyzja z dnia 8 stycznia 2013 roku k. 35 w aktach ZUS)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie wskazać należy, iż wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 roku wydanym w sprawie K 2/12, Trybunał Konstytucyjny orzekł, iż art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 205, poz. 1365, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001, Nr 187, poz. 1112 i Nr 205, poz. 1203 oraz z 2012 r. poz. 118 i 251), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 roku, w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku, bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Zdaniem Trybunału rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę w art. 28 ww. ustawy spowodowało, że osoby które skutecznie nabyły i realizowały prawo do emerytury w okresie od dnia 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku zostały objęte nową, mniej korzystną dla nich treścią ryzyka emerytalnego – a mianowicie ich prawo do pobierania emerytury po dniu 1 października 2011 roku zostało uzależnione od rozwiązania stosunku pracy. Treść ryzyka emerytalnego w określeniu, którego wnioskodawca ma swobodę, nie powinna być zaś zmieniana w stosunku do osób, które już nabyły i zrealizowały prawo do emerytury.

W ocenie Sądu Okręgowego wyrok ten ma zastosowanie do wnioskodawczyni, tj. wyłącza możliwość zastosowania wobec niej art. 103a ustawy emerytalnej, gdyż nabyła ona prawo do emerytury od dnia 1 marca 2009 roku.

Wnioskodawczyni mieści się więc w kategorii podmiotów, które nabyły i zrealizowały prawo do emerytury po 8 stycznia 2009 roku, a przed 31 grudnia 2010 roku, tj. w okresie, gdy prawo nie wymagało rozwiązania stosunku pracy do realizacji prawa do emerytury, czyli do wypłaty tego świadczenia. Nie ma zatem podstaw prawnych do zastosowania wobec skarżącej art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jako przepisu – wobec niej niezgodnego z art. 2 Konstytucji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2013 roku, II UK 299/12, niepubl.).

Nie ma przy tym racji organ rentowy, że skoro w przedmiotowym wyroku Trybunał Konstytucyjny nie określił terminu utraty mocy obowiązującej wskazanego w nim unormowania, to wnioskodawczyni przysługuje prawo do podjęcia wypłaty emerytury od dnia 22 listopada 2012 roku, a więc od dnia ogłoszenia wyroku Trybunału w Dzienniku Ustaw.

Zgodnie z treścią art. 190 ust. 1 Konstytucji RP orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Natomiast art. 190 ust. 3 Konstytucji stanowi, że Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, jednak Trybunał Konstytucyjny może określić inny termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego. Termin ten nie może przekroczyć osiemnastu miesięcy, gdy chodzi o ustawę, a gdy chodzi o inny akt normatywny – dwunastu miesięcy. W przypadku orzeczeń, które wiążą się z nakładami finansowymi nie przewidzianymi w ustawie budżetowej, Trybunał Konstytucyjny określa termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego po zapoznaniu się z opinią Rady Ministrów.

Niewątpliwie więc treść ww. regulacji prowadzi do wniosku, że orzeczenie Trybunału powoduje utratę mocy obowiązującej aktu prawnego na przyszłość, a więc do momentu ogłoszenia orzeczenia, akt kolidujący z aktem prawnym wyższego rzędu jest aktem mającym moc obowiązującą.

Rozważaniami, jak ma postąpić sąd, który rozstrzygając spór stoi przed problemem zastosowania normy prawnej do stanu faktycznego istniejącego przed ogłoszeniem orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, w sytuacji, gdy norma ta została uznana przez Trybunał za sprzeczną z aktem wyższego rzędu, a zwłaszcza z Konstytucją RP i w związku z tym utraciła moc obowiązującą, zajął się Sąd Najwyższy między innymi w postanowieniu z dnia 7 grudnia 2000 roku, III ZP 27/00 (OSN PiUS rok 2001, Nr 10, poz. 331). I rozważania te oraz ich konkluzję Sąd Okręgowy rozpoznający sprawę niniejszą w całości podziela.

W postanowieniu tym Sąd Najwyższy doszedł mianowicie do wniosku, że przy przyjęciu, iż akt normatywny traci moc obowiązującą jedynie na przyszłość, a więc jego moc obowiązująca rozciąga się na stany faktyczne powstałe przed ogłoszeniem orzeczenia Trybunału, to jednak z uwagi na zawarte w tym orzeczeniu wiążące stwierdzenie, że akt ten pozostaje w sprzeczności z aktem prawnym wyższego rzędu, nie powinien on być przez sąd stosowany do określonego stanu faktycznego. Innymi słowy, z uwagi na regulację art. 190 ust. 1 i 3 Konstytucji, określony akt normatywny musi być uznany za mający moc obowiązującą, ale nie powinien być przez sąd zastosowany w konkretnej sprawie ze względu na to, iż Trybunał Konstytucyjny w sposób autorytatywny stwierdził, że pozostaje on w sprzeczności z aktem normatywnym wyższej rangi, a sprzeczność ta z reguły istnieje od dnia wydania danego aktu normatywnego.

Dodać należy, że pogląd co do tego, iż przepis prawny uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją nie może być stosowany przez sądy i inne organy w odniesieniu do stanów faktycznych sprzed ogłoszenia orzeczenia Trybunału jest w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 5 września 2001 roku, II UKN 542/00, OSNP 2003, nr 2, poz. 36, z dnia 12 czerwca 2002 roku, II UKN 419/01, OSNAPiUS 2002, nr 23, poz. 58, z dnia 27 września 2002 roku, II UKN 581/01, OSNP 2003, nr 23, poz. 581, z dnia 18 grudnia 2002 roku, I PKN 668/01, OSNP 2004, nr 3, poz. 47 oraz z dnia 21 listopada 2006 roku, II PK 42/06). Tymczasem organ rentowy, prezentując swe stanowisko co do możliwości podjęcia wypłaty emerytury wnioskodawczyni od dnia 22 listopada 2012 roku, powyższe poglądy pomija i nie uwzględnia różnicy pomiędzy obowiązaniem a stosowaniem przepisu prawa, uznanego przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z aktem wyższego rzędu.

Z tych wszystkich względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. uwzględnił odwołanie i podjął wypłatę emerytury na rzecz wnioskodawczyni za okres od 1 października 2011 roku do 21 listopada 2012 roku.

Zawarte w odwołaniu żądanie zasądzenia odsetek od wypłaconego świadczenia podlegało natomiast przekazaniu do rozpoznania organowi rentowemu z mocy art. 477¹⁰ § 2 k.p.c.